

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال اول ۹۹-۱۳۹۸

صغری:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۵	ساعت تکمیلی: ۷۰ دقیقه
بزرگ:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۷	ساعت تکمیلی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره عدد	نمره حرف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره عدد	نمره حرف

رشته های فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، حدیث، امامت، ادبیات عرب، مشاوره خانواده، تربیت دینی ۹۸

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۹۸۱/۰۵
تاریخ آزمون:	۱۳۹۸/۱۰/۲۲
عنوان:	فقه ۱
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
محدوده:	جلد دوم: اجاره (ص ۱۰۷-۱۲۰)، ضمان (ص ۱۶۹-۱۷۸)، مضاربه (ص ۲۲۳-۲۱۱) فرض (ص ۲۴۱-۲۲۵)، ودیعه (ص ۲۷۲-۲۶۵)، وقف (ص ۵۶۴-۵۴۱)
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- حکم و دلیل مشهور در «اجاره معاطاتی» را تعیین نمایید. ج ۲ ص ۱۱۳ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۵-۹۴)

الف. جازة الا عند التصرف للاجماع

ب. جازة عند التصرف للروایات

ج. غیر جازة للسیرة المتشرعه

د. غیر جازة مطلقاً للاجماع

۰/۵

۲- عامل مضاربه، در چه زمانی، مالک سهم خودش از سود می شود؟ ج ۲ ص ۲۱۹ (مجازی نیمسال دوم ۹۲-۹۱)

الف. بعد ظهور الربح و تحویل الجنس بالنقد

ب. بعد ظهور الربح و الانضاض

ج. بعد ظهور الربح و القسمة

د. بمجرد ظهور الربح

۳- مقتضای قاعده نسبت به «حلول دین» در هر یک از دو صورت «موت بدهکار» و «موت طلبکار» به ترتیب چیست؟ ج ۲ ص ۲۴۱ و ۲۳۷

۰/۵

(امتحانات متمرکز مجدد ۹۴-۹۳)

الف. حال نمی شود - حال نمی شود.

ب. حال می شود - حال نمی شود.

ج. حال نمی شود - حال می شود.

د. حال می شود - حال می شود.

۰/۵

۴- گزینه صحیح در مورد لزوم قبول در تحقق حبس بر «شخص» و «جهت» به ترتیب کدام است. ج ۲ ص ۵۵۹

الف. لایجب - لایجب

ب. لایجب - یجب

ج. یجب - لایجب

د. یجب - یجب

۲

۵- با توجه به لازم بودن عقد اجاره حکم فسخ به تقایل یا تخلف شرط را با ذکر دلیل آن بنویسید. ج ۲ ص ۱۱۲ - ۱۱۰

جواب: فسخ اجاره در هر دو صورت جایز است و دلیل انفساخ اجاره با تقایل آن است که حق دو طرف عقد اجاره از جهت لزوم معامله فقط مربوط به آنان است و حکم به لزوم تعبد خاص شرعی نیست بلکه حقی است که برای متعاقدين جعل شده است و مانند هر حق دیگری از طرف صاحب حق قابل اسقاط است.

دلیل انفساخ اجاره با تخلف شرط آن است که عرفاً جعل شرط به تعلیق لزوم عقد به تحقق شرط در خارج برمی گردد و وقتی شرط در خارج محقق نشد التزامی به عقد نخواهد بود، به عبارت دیگر عقد همراه شرط به این معنی است که شرط در فرض تخلف شرط برای خودش خیار جعل کرده است.

۶- با توجه به روایت «الرجل یستأجر الدار ثم یؤاجرها بأكثر مما استأجرها به؟ قال: لا یصلح ذلك» تبیین کنید آیا مستأجر عین می تواند، عین را با اجرتی غیر از جنس اجرتی که خودش باید بدهد، به دیگری اجاره دهد؟ چرا؟ ج ۲ ص ۱۲۵ و ۱۲۶ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۴-۹۳)

۲

جواب: بله (۰/۵ نمره) زیرا بر اساس این روایت نمی تواند عین را با اجرتی بیش از آنچه خودش اجاره کرده، اجاره دهد و زمانی «اجرت بیشتر»

صدق می کند که جنس هر دو اجرت - یعنی اجرتی که خودش باید بپردازد و اجرتی که باید از دیگری بگیرد - یکی باشد و فقط مقدار یکی بیشتر از دیگری باشد، ولی در صورتی که اجرتی که می خواهد بگیرد از نظر جنس کاملاً متفاوت با اجرتی که باید بپردازد، اینجا اصلاً «اجرت بیشتر» صدق نمی کند تا اجاره دادن ممنوع شود. (۱/۵ نمره)

۷- شروط سه گانه «ضمان» کدام است، برای فرض فقدان هر یک از سه شرط یک مثال بزنید. ج ۲ ص ۱۷۳

جواب: تجزیه (۰/۲۵): ضامن بگوید: انا ضامن ان اذن لی فلان (یا انا ضامن ان لم یف المدیون دینه). (۰/۲۵) (نمره)

ثبوت دین (۰/۲۵): ضامن بگوید: اقرض فلانا و انا ضامن. (۰/۲۵) (نمره)

تعین دین (۰/۲۵): ضامن یکی از دو یا چند دین مضمون عنه را ضمانت کند. (۰/۲۵) (نمره)

۸- فرق مضاربه با هر یک از «قرض» و «اجاره» را به طور جداگانه بنویسید. ج ۲ ص ۲۱۴ و ۲۱۳ (امتحانات غیر حضوری نیمسال اول ۹۲-۹۳)

الف) در قرض در مقابل ضمان قرض گیرنده به همان مقدار مال به ملکیت طرف دوم (قرض گیرنده) در می آید ولی در مضاربه مال در ملکیت

مالک باقی می ماند و عامل فقط قسمتی از سود را صاحب میشود. (۰/۷۵) (نمره)

ب) در اجاره تمام سود برای مالک است و اجیر [که عامل است] فقط اجرت خواهد گرفت ولی در مضاربه از ابتدا سود بین هر دو طرف (مالک و عامل) به حسب

توافق تقسیم می شود. (۰/۷۵) (نمره)

۹- آیا می توان حکم به لزوم وفاء به عقد مضاربه که از عقود جایزه هست نمود؟ توضیح دهید. ج ۲ ص ۲۲۰

جواب: بله، در صورت شرط عدم فسخ، به حکم روایت «المسلمون عند شروطهم» وفای به شرط لازم و واجب خواهد بود. (۱) (نمره)

۱۰- «دین» را تعریف کرده و نسبت آن با «قرض» را در ضمن یک مثال توضیح دهید. ج ۲ ص ۲۲۸ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۷-۹۶)

جواب: «دین» عبارت است از مال کلی ای که برای کسی بر ذمه دیگری ثابت است. (۰/۵) (نمره)

بین آن ها نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است، زیرا هر قرضی دین است (سبب تحقق دین می شود) اما بعضی دین ها قرض نیستند، (۰/۵) (نمره) مثل

مهریه ای که بر ذمه زوج است و سبب ازدواج است نه قرض. (۰/۵) (نمره)

۱۱- نظر مصنف در مورد روایاتی که از آنها جواز «ربا» در قرض استفاده می شود را بنویسید. ج ۲ ص ۲۳۳

جواب: روایاتی که منفعت را جایز بلکه حسن می شمارد ناظر به موردی است که منفعت در ضمن قرض شرط نشود.

۱۲- امانت مالکی و شرعی را با مثال تعریف کنید. ج ۲ ص ۲۶۹ و ۲۷۲ (امتحانات نیمسال اول ۸۹-۸۸ و دوم ۹۰-۸۹) (مجازی شهریور ۹۲-۹۱)

جواب: ۱- امانت مالکی: خود مالک چیزی از ملکش را به امانت نزد ودعی بسپارد. مثل اینکه مالک کتابش را نزد ودعی به ودیعت و امانت

بگذارد.

۲- امانت شرعی: شارع مقدس در موردی، انسان را امانتدار قرار دهد. مثلاً در بحث لقطه، شارع اذن فرموده است که انسان می تواند لقطه را بردارد و آن را تحفظ و

نگهداری نماید این امانت شرعی است نزد ملتقط.

۱۳- دو مورد از موارد جواز بیع عین موقوفه را نوشته و بیان کنید آیا این جواز در مورد بیع مساجد هم ممکن است؟ ج ۲ ص ۵۵۵ و ۵۵۴

جواب: از جمله موارد جواز بیع عین موقوفه عبارت است از اینکه عین موقوفه خراب شده باشد به طوری که امکان استفاده از عین به این صورت

نباشد یا خود واقف اجازه بیع را در صورتی که منافع بیشتری در فروش باشد را داده باشد و یا ... (هر کدام ۰/۵) (نمره)

ولیکن بیع مسجدی که وقف شده جایز نیست زیرا شرط بیع ملکیت است و مساجد ملک کسی نیستند تا فروختن آن ممکن باشد. (۰/۵) (نمره)

※ سؤال زیر مختص طلاب غیر حضوری مکاتبه ای می باشد:

۱۴- ضمن تبیین قاعده سلطنت، استدلال کسانی که به استناد این قاعده، قبول در وقف را لازم می دانند توضیح دهید. ج ۲ ص ۵۴۵

جواب: بر اساس قاعده سلطنت: هر کسی نسبت به بدست آوردن ملک و مالک چیزی شدن سلطنت دارد که اگر بخواهد مالک آن شود و اگر

نخواهد مالک نشود. (۱) (نمره)

مطابق قاعده سلطنت گفته می شود انسان بر نفس خود سلطنت دارد و اگر قرار باشد شیئی که وقف شده بدون خواست موقوف علیه جزء اموال او قرار گیرد خلاف

قاعده سلطنت است پس باید او هم اعمال اراده نماید و قبول کند. (۱) (نمره)

« سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می باشد.»

« در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می باشد.»